

Bijlage 6

Herzien advies nr. 2 van PACO aan RZO inzake het onderzoeksvorstel *Plasticiteit van aversieve herinneringen*, ingediend door prof. dr. I. Engelhard

In haar vergadering van 5 februari jl. heeft de PACO zich over dit onderzoeksvorstel gebogen. Na een sterke, mondelinge toelichting van prof. Engelhard, een schriftelijke reactie op de eerste versie van dit advies en de beantwoording van een tweetal aanvullende vragen over de statistische onderbouwing heeft de commissie zich op 9 april jl. opnieuw beraden en is zij tot het volgende advies gekomen.

Het onderzoeksvorstel is deels in het Nederlands en deels in het Engels ingediend. Oorzaak daarvan is dat de commissie prof. Engelhard pas in een laat stadium heeft gevraagd haar voorstel op het daarvoor bestemde, nieuwe formulier in te dienen. In principe worden onderzoeksvorstellen bij de RZO ingediend in het Nederlands.

De beoordeling

1. Algemeen

Het onderzoeksvorstel is duidelijk opgezet en theoretisch goed onderbouwd. Er zijn binnen het voorstel de volgende twee deelprojecten te onderscheiden.

A) Het eerste deel (studies 1 tot en met 4) is meer strategisch, mechanistisch onderzoek en bestaat volledig uit laboratoriumexperimenten die zullen worden uitgevoerd op gezonde vrijwilligers. De vier deelstudies richten zich op de vraag welke psychologische mechanismen verantwoordelijk zijn voor de afname van stressgerelateerde klachten na simultane werkgeheugenbelasting van aversieve herinneringen.

B) Het tweede deel (studies 5 en 6) is meer praktisch van aard en gericht op de klinische implicaties. Tevens is dit het enige deel van het project waarbij uitgezonden militairen betrokken zijn. Studie 5 vindt grotendeels plaats op locatie tijdens een uitzending.

Deze twee studies zijn opgezet rond de vraag of traumatische herbelevingen kunnen worden voorkomen wanneer het werkgeheugen kort na het trauma wordt belast tijdens het ophalen van herinneringen aan het trauma.

De twee deelprojecten van het voorstel passen wat betreft hun onderwerp binnen de door de RZO geformuleerde uitgangspunten voor wetenschappelijk onderzoek.

2. Originaliteit en bijdrage aan de wetenschap

Het onderzoek is innovatief en sluit zeer goed aan bij recente ontwikkelingen op het gebied van aversieve/traumatische herinneringen.

3. Onderzoeksopzet en methoden

Alle zes studies hebben een heldere probleemstelling en zijn adequaat uitgewerkt. Het gebruikte design, de beoogde statistische toetsen en bijbehorende power analyses zijn helder verwoord.

Het deelproject A (studie 1-4) zal leiden tot een beter inzicht in de onderzochte psychologische mechanismen. Het is opgezet als een strategische studie waarvan de resultaten van belang zijn voor de preventie en behandeling van PTSS bij militairen. Het vormt dan ook een noodzakelijke conditie voor de praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid van deelproject B. Studies 1-4 zullen worden uitgevoerd in een laboratorium en buiten de context van een militaire uitzending.

Studie 5 (deelproject B) is een gerandomiseerd onderzoek met een controlegroep en zal worden uitgevoerd tijdens een uitzending. Het beoogt te toetsen of militairen die blootgesteld zijn aan een ernstig incident, minder PTSS-klachten ontwikkelen na interventie met een taak die het werkgeheugen belast, te weten het spelen gedurende 20 minuten van het spel Tetris. Indien Tetris een gunstig effect blijkt te hebben zou dit als preventieve interventie ingevoerd kunnen worden.

Studie 6 uit deelproject B onderzoekt de relatie tussen de mate van belasting van het werkgeheugen en de reductie van aversieve herinneringen. Deze studie wordt uitgevoerd in een laboratorium. Er wordt gebruik gemaakt van militairen met PTSS als proefpersoon.

4. Kwaliteit van de onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep is van hoge kwaliteit, heeft landelijk en internationaal hoog aanzien, publiceert in uitstekende internationale tijdschriften en is meer dan voldoende uitgerust voor het uitvoeren van dit type onderzoek.

5. Disseminatie en implementatie

De resultaten van het onderzoek zullen leiden tot een Engelstalig proefschrift. Er zullen ook Nederlandstalige artikelen worden geschreven over de resultaten van het onderzoek.

Afhankelijk van de uitkomsten van het deelproject B zullen protocollen opgesteld worden en kunnen de aanvragers betrokken behandelaars trainen in de praktische uitvoering van de interventies.

6. Inbedding

De inbedding is uitstekend gewaarborgd binnen de UU/Linschoten Instituut, binnen de leerstoelgroep Experimentele Psychopathologie en de Nederlands-Vlaamse onderzoeksschool Experimentele Psychopathologie.

Advies

De PACO adviseert positief over zowel onderdeel A als B van dit onderzoeksvoorstel.

De Programma-adviescommissie Onderzoek, 12 mei 2009

Namens deze:

Marie-Louise Tiesinga

Voorzitter